

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

21 septembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte: Petru Ursache

Judecători: Nadejda Toma, Vladimir Timofti

examinînd admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către avocatul Asandei Dorin în numele inculpatului Gorceag Ion și inculpat prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Nisporeni din 15 ianuarie 2016 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 mai 2016, în cauza penală în privința lui

***Gorceag Ion Petru**, născut la 06 octombrie 1956, originar și domiciliat din sat. Vărzărești, r-nul Nisporeni.*

Datele referitoare la termenul de examinare al cauzei:

1. 17.04.2014 – 15.01.2016 (prima instanță);

2. 09.02.2016 – 12.05.2016 (instanța de apel);

3. 22.07.2016 – 21.09.2016 (instanța de recurs).

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Nisporeni din 15 ianuarie 2016, **Gorceag Ion Petru** a fost condamnat în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, la 8 (opt) ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și de a exercita activitate legată de gestionarea mijloacelor financiare pe un termen de 4 (patru) ani.

La fel, a fost admisă parțial acțiunea civilă înaintată de Crăciun Victor împotriva lui Gorceag Ion, fiind încasat de la Gorceag Ion în beneficiul lui Crăciun Victor prejudiciul material în sumă de 17600 (șaptesprezece mii șase sute) euro și prejudiciul moral în sumă de 5 000 (cinci mii) lei.

2. Potrivit sentinței s-a stabilit că Gorceag Ion Petru, la data de 13 aprilie 2010, activând în calitate de director al Societății cu Răspundere Limitată „Clim Gor” cu sediul în orașul Nisporeni, str. Alexandru cel Bun, 16, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune, sub pretextul obținerii unui împrumut pentru întreprinderea sa, a încheiat cu Crăciun Victor Constantin contractul de împrumut N 5GR-10, în sumă de 18600 (optsprezece mii șase sute) euro, pe un termen de 12 luni.

În scopul realizării intenției sale, Gorceag Ion Petru la întocmirea contractului de împrumut, intenționat a indicat în cuprinsul acestuia la punctul 5, în rubrica „Obligațiunile părților” că „împrumutul se asigură cu bunurile întreprinderii (moara de grâu, moara de porumb și două oloinițe, magazinul alimentar) știind cu certitudine că asupra acestor bunuri la data de 24 ianuarie 2008, a fost aplicat sechestrul potrivit încheierii executorului judecătoresc al Oficiului de Executare Nisporeni, în baza titlului executoriu (2) nr. 2-332, pe care la data de 04 martie 2008, le-a primit pentru păstrare în baza procesului-verbal de sechestrul și asupra cărora până în prezent sechestrul nu a fost ridicat.

Astfel, Gorceag Ion Petru, intenționat, prin înșelăciune a însușit de la Crăciun Victor suma de 18600 (optsprezece mii șase sute) euro, echivalentul a 309132 (trei sute nouă mii una sută treizeci și doi) lei, conform cursului oficial de schimb valutar al Băncii Naționale a Republicii Moldova, cauzând ultimului daune materiale în proporții deosebit de mari.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către avocat în numele părții vătămate, care a solicitat casarea parțială a acesteia în partea stabilirii pedepsei și acțiunii civile, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit ordinii stabilite pentru prima instanță, prin care inculpatul să fie condamnat în baza art. 190 alin. (5) Cod penal la 10 (zece) ani închisoare, iar acțiunea civilă să fie admisă integral cu încasarea de la inculpat în favoarea părții vătămate a prejudiciului moral în sumă de 100 000 (una sută mii) lei.

În motivarea cerințelor sale avocatul a indicat următoarele:

- la stabilirea pedepsei instanța de fond nu a ținut cont de faptul că inculpatul a comis o infracțiune deosebit de gravă cu intenție directă, iar pe parcursul procesului penal a încercat să ducă în eroare organul de urmărire penală și instanța de judecată, neconștientizând gravitatea faptelor comise. La fel, inculpatului i-a fost stabilită pedeapsa în quantum minim fără ca în acțiunile sale să fie stabilite careva circumstanțe atenuante;

- în latura prejudiciului moral nu s-au luat în considerație suferințele psihice de la faptul că o perioadă de cinci ani partea vătămată nu-și poate restitui banii împrumutați, fiind în toată această perioadă chiar și amenințat de către inculpat.

3.1. Sentința a mai fost atacată cu apel și de către avocat în numele inculpatului, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit ordinii stabilite pentru prima instanță, prin care inculpatul să fie achitat, din motiv că în acțiunile sale nu sunt întrunite elementele infracțiunii.

În motivarea cerințelor sale avocatul a indicat următoarele:

- instanța de fond în motivarea soluției sale nu s-a expus asupra argumentelor părții apărării;

- învinuirea înaintată inculpatului era formală și abstractă;

- probele administrate în cauza penală nu demonstau vinovăția inculpatului în fapta incriminată;

- relațiile de împrumut dintre inculpat și partea vătămată comportau un caracter civil, primul neavând intenția de a însuși banii, ci de a-i restitui, ceea ce a făcut parțial;

- nu a fost confirmat nici faptul amenințării părții vătămate de către inculpat.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 mai 2016, care a fost pronunțată integral la 09 iunie 2016, apelurile declarate au fost respinse ca nefondate, fiind menținută sentința.

5. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a indicat că inculpatul Gorceag Ion, având intenția de a sustrage ilicit surse financiare de la partea vătămată a intrat în încrederea acesteia, insuflându-i certitudinea că este un om corect și apoi a luat, sub

pretextul împrumutului, suma de bani deși de la bun început nu avea intenții a-i restitui ci a-i dobândi în scop de a se îmbogăți, deoarece, știa cu certitudine faptul că nu va putea restitui suma împrumutului, situația financiară a întreprinderii fiind foarte grea, având datorii mai mari decât era stabilită valoarea totală a bunurilor imobile gajate, întreprinderea era în stare de insolvabilitate, neaducătoare de profit, fapt care și a avut ca consecință nerestituirea sumei împrumutului părții vătămate.

Inculpatul știa că bunurile sunt gajate în contul altor datorii și promisiunile de acoperire a datoriei pentru neachitare la termen a sumei erau o modalitate de înșelăciune realizată cu succes. În scopul realizării intenției sale, Gorceag Ion Petru la întocmirea contractului de împrumut, intenționat a indicat în cuprinsul acestuia la punctul 5, în rubrica „Obligațiunile părților” că „împrumutul se asigură cu bunurile întreprinderii (moara de grâu, moara de porumb, două oloinițe și magazinul alimentar) pe care le-a arătat părții vătămate Crăciun Victor, știind cu certitudine că anume asupra acestor bunuri la data de 24 ianuarie 2008, a fost aplicat sechestrul potrivit încheierii executorului judecătoresc al Oficiului de Executare Nisporeni, în baza titlului executoriu (2) nr. 2-332, pe care la data de 04 martie 2008, le-a primit pentru păstrare în baza procesului-verbal de sechestrul și asupra cărora sechestrul nu a fost ridicat, totodată nu a fost permisă gajarea repetată a acestor bunuri de către creditorul Banca Socială, care să-i permită lui Gorceag Ion gajarea acestor bunuri, iar magazinul alimentar nici nu era înregistrat în registrul bunurilor imobile ca bun imobil proprietate a inculpatului, fapt pe care ultimul l-a ascuns și nu l-a comunicat părții vătămate Crăciun Victor, deoarece ultimul, cunoscând informația respectivă, nu ar fi dat inculpatului această sumă cu împrumut.

Aceste circumstanțe au fost confirmate nu doar de partea vătămată care a indicat că, după expirarea termenului indicat în contract (12 luni), el încerca să ia legătura cu inculpatul, însă ultimul nu era de găsit, nu l-a putut găsi o perioadă îndelungată, deoarece acesta nu răspundea la telefon, considerent din care a și fost impus să se adreseze în modul stabilit de lege pentru a-și întoarce suma de 18 600 euro, dar și de însuși inculpatul Gorceag Ion, care în ședințele de judecată a menționat că a primit suma de bani de la partea vătămată și că i-a primit în calitate de persoană fizică, au negociat contractul și au ajuns la o înțelegere precum că suma va fi restituită.

Poziția apărării prin care susține că inculpatul nu a avut intenția de a înșela partea vătămată, ci doar a împrumutat banii și ulterior a fost în imposibilitate de a-i întoarce, au fost considerate neveridice, deoarece inculpatul nu avea activități profitabile și anumite perioade s-a ascuns de partea vătămată, mai mult, potrivit declarațiilor martorului Adam Andrei, care a declarat că a mers împreună cu Crăciun Victor la oficiul „Clim Gor” să discute cu Gorceag Ion referitor la banii împrumutați, la care ultimul i-a spus că atunci când îi va avea, atunci îi va restitui, după un schimb de replici, inculpatul Gorceag Ion a scos o armă din sertarul mesei de birou și l-a amenințat pe Crăciun Victor că dacă nu iese imediat din birou, îl va împușca. Astfel, acțiunile inculpatului demonstau că el nici nu avea intenția de a-și onora obligațiile asumate.

Mai mult, deși a fost intentat dosar penal, în privința inculpatului, ultimul nu a întreprins măsuri adecvate de a restitui daunele cauzate părții vătămate ci intenționat s-a sustras de a se prezenta la judecarea cauzei în instanța de apel.

Instanța de judecată a apreciat critic declarațiile inculpatului și le-a calificat drept o metodă de apărare aleasă în scop de a se eschiva de la răspunderea penală pentru fapta comisă deoarece această versiune nu corobora cu celelalte probe.

Instanța de apel a acceptat aprecierea dată de instanța de fond deoarece declarațiile inculpatului se combăteau cu declarațiile date de partea vătămată, declarațiile martorilor și cu probele administrate la dosar, ultimele fiind acceptate și puse la baza condamnării pentru fapta imputată, ca pertinente și concludente.

Astfel, s-a mai apreciat că vinovăția inculpatului a fost pe deplin demonstrată prin declarațiile părții vătămate Crăciun Victor, care a relatat cu lux de amănunte perioada în care Gorceag Ion a luat bani în sumă de 18 600 euro și care a restituit doar o mică parte din sumă - 1000 euro, declarații admise de instanță ca veridice și utile.

Argumentele apărătorului precum că inculpatul nu intenționa să ducă în eroare partea vătămată, au fost apreciate critic din motiv că se contraziceau cu probele administrate la dosar, care au fost cercetate în instanța de fond și suplimentar în apel și anume prin faptul că promisiunea inculpatului a fost îmbinată cu mai multe modalități de înșelăciune, cum ar fi: deși inculpatul i-a întors ulterior părții vătămate suma de 1 000 euro, primul a folosit o modalitate de a duce în eroare partea vătămată sub impresia acceptării unei înțelegeri de ordin civil și în dorința de a-și onora obligațiunile asumate, dar care de fapt nu a avut așa intenție.

La fel, au fost apreciate ca fiind netemeinice afirmațiile apărării prin care se indică că, între inculpat și partea vătămată în speța dată s-au instituit relații civile reglementate de prevederile art. 195 Codul civil, deoarece în acțiunile inculpatului se regăseau elementele laturii obiective a componenței infracțiunii prevăzute la art. 190 Cod penal.

Totodată, instanța de apel nu a reținut argumentele invocate de inculpat, precum că a adus la cunoștință părții vătămate Crăciun Victor că bunurile cu care a asigurat restituirea împrumutului sunt gajate și că la acel moment Societatea cu Răspundere Limitată „Clim Gor” avea probleme financiare, deoarece aceste mărturii erau combătute prin declarațiile părții vătămate care a declarat că inculpatul nu i-a adus la cunoștință informația dată, el nu a cunoscut despre situația dată, în caz contrar nu avea să ofere bani cu împrumut. La situația din 2010 bunurile imobile nu erau formate și inculpatul nu avea careva contracte de investiții străine cu anumiți parteneri, deci suma împrumutată nu putea fi întoarsă în lipsă de fundamentare economică, fapt despre care inculpatul cunoștea.

Cu referire la apelul avocatului în numele părții vătămate instanța de apel a reținut că instanța de fond la aprecierea modului și a măsurii de pedeapsă a ținut cont de caracterul și gradul de pericol social al infracțiunii, personalitatea infractorului, de circumstanțele care atenuază răspunderea sau o agravează. Instanța corect s-a pronunțat și cu referire la despăgubirile morale, or suma solicitată de 100 000 lei era exagerată în raport cu personalitatea inculpatului și a părții vătămate în ansamblu cu suferințele morale suportate de partea vătămată și ținând cont de posibilitățile inculpatului de a executa în acest aspect sentința or el nu va avea posibilitate de achitare a sumei solicitate.

Inculpatul a săvârșit cu intenție o infracțiune deosebit de gravă, iar careva circumstanțe atenuante și agravante, conform art. art. 76, 77 Cod penal, nu s-au reținut.

Privind personalitatea inculpatului s-a reținut că, ultimul este căsătorit, anterior a fost judecat, neavând antecedente penale.

Astfel, instanța de apel a considerat că prima instanță corect a concluzionat despre faptul că corectarea inculpatului este posibilă doar prin stabilirea pedepsei sub formă de închisoare cu izolarea lui de societate, deoarece sancțiunea nici nu prevede pedepse alternative, iar măsura de pedeapsă stabilită inculpatului era echitabilă în raport cu faptele comise.

În raport cu solicitările privind acțiunea civilă, instanța de apel a mai indicat că aceasta a fost înaintată cu respectarea prevederilor art. 219 Cod procedură penală, însă, reieșind din circumstanțele cauzei, de faptul că infracțiunea comisă este deosebit de gravă, comisă cu intenție, de suferințele psihice provocate părții vătămate, iar recompensa bănească este doar una din componentele menite să aducă satisfacție morală pentru suferințele cauzate, la fel, reieșind din caracterul infracțiunii comise, starea financiară a inculpatului, de faptul că recompensa pentru prejudiciul moral nu trebuie să constituie o modalitate de îmbogățire pentru partea vătămată, ci o modalitate de satisfacere a suferințelor morale suportate, instanța de apel a considerat că suma de 5000 lei era echitabilă și suficientă pentru a aduce satisfacție morală pentru repararea daunei morale părții vătămate, iar suma solicitată de 100 000 lei, era exagerată în raport cu circumstanțele cauzei.

6. Hotărârile instanțelor de fond și apel sunt atacate cu recurs ordinar de către avocat și inculpat, care a fost depus la 25 iunie 2016 și care, întemeindu-se pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. pct. 6) și 8) Cod de procedură penală, solicită casarea acestora, rejudecarea cauzei cu dispunerea achitării inculpatului.

În motivarea cerințelor sale apărătorul invocă următoarele:

- instanțele de fond și apel au omis să-și motiveze soluțiile sale și să răspundă la argumentele invocate de către partea apărării, iar simpla descriere a elementelor infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, expunerea explicațiilor din practica judiciară, precum și a aspectelor din teoria dreptului penal sunt insuficiente pentru a stabili vinovăția inculpatului, la fel și învinuirea formulată fiind neclară și abstractă;

- probele administrate în cauză nu confirmă învinuirea incriminată inculpatului;

- relațiile juridice dintre inculpat și partea vătămată sunt de natură civilă, odată ce inculpatul niciodată nu a refuzat să restituie suma de bani împrumutată, nu s-a eschivat de la partea vătămată și chiar și a restituit o parte din împrumut (în valoare de 1000 euro), fapt ce denotă lipsa intenției de a dobîndi prin înșelăciune sau prin abuz de încredere a sumei împrumutate de bani;

- concluzia despre indicarea de către inculpat în contractul de împrumut a clauzei privind gajarea unor bunuri care au fost puse sub sechestru, este eronată, deoarece magazinul alimentar care a fost gajat nu a fost pus sub sechestru, iar valoarea acestuia este mai mare decât valoarea datoriei inculpatului;

- instanța de apel neîntemeiat a refuzat oferirea unui termen părții apărării pentru a prezenta raportul de evaluare a întreprinderii inculpatului a cărei active erau estimate la suma de 9 981 781 lei și care a fost scoasă la licitație de către executorul judecătoresc, deoarece acest fapt demonstra că activele inculpatului erau mai mari decât pasivele la data luării împrumutului de la partea vătămată;

- nu a fost probat faptul amenințării părții vătămate de către inculpat, precum și nu a fost verificată circumstanța dacă banii primiți de către inculpat au fost transferați pe conturile întreprinderii pe care o gestiona.

6.1. Pe cauză a depus referință procurorul care se pronunță pentru inadmisibilitatea recursului declarat, din motiv că recurentul solicită reaprecierea probelor considerînd că nu au fost respectate prevederile art. 101 Cod de procedură penală și sunt incidente relațiile civile, pe cînd la examinarea cauzei în apel s-a dat eficiență deplină prevederilor art. art. 26-27, 93-101 Cod de procedură penală și în baza probelor just s-a reținut starea de fapt și de drept.

7. Examinînd admisibilitatea în principiu a recursului ordinar în baza materialelor din dosar, Colegiul penal decide inadmisibilitatea acestuia, din următoarele considerente.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinînd admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărîrii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Potrivit textului recursului, recurentul critică aprecierea probelor, astfel Colegiul penal reține, că instanța de apel judecînd cauza, a verificat și a apreciat probele în ședința de judecată, în conformitate cu prevederile art. 100 alin. (4), 101 Cod de procedură penală, a stabilit toate aspectele de fapt și de drept, astfel ajungînd la concluzia justă cu privire la vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii imputate, fiindu-i stabilită o pedeapsă echitabilă.

Instanța de recurs remarcă, că criticile formulate de recurent, enunțate la pct. 6 din decizie, prin care se susține că inculpatul nu se face vinovat de comiterea infracțiunii imputate, au constituit obiect de discuție la judecarea cauzei în instanța de apel și căroră aceasta le-a dat o motivare corespunzătoare și expusă în pct. 5 al prezentei decizii, pe care instanța de recurs o consideră justă și a cărei reluare nu se mai impune.

În acest sens, este de menționat că motivele de reapreciere a probelor, nu se conțin în temeiurile prevăzute la alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, astfel criticile formulate de recurent nu pot fi considerate ca motiv sub aspectul casării hotărîrii contestate ca fiind ilegale.

De asemenea, Colegiul penal constată că, instanța de apel, judecînd apelurile a respectat prevederile art. 414, 417 Cod de procedură penală, a verificat legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate, și-a motivat soluția adoptată în baza probelor administrate și verificate în ședința de judecată a instanței de apel, fapt reflectat în procesul-verbal al ședinței de judecată, instanța oferind răspunsuri la motivele invocate în apeluri, iar conținutul deciziei corespunde prevederilor legale.

Colegiul penal remarcă, că argumentele expuse în recurs sunt neîntemeiate, deoarece instanțele ierarhic inferioare au motivat vinovăția inculpatului prin faptul, că învinuirea a prezentat suficiente probe care dovedesc vinovăția acestuia în comiterea infracțiunii, iar dezacordul părții în proces cu soluția adoptată de instanța de judecată, nu neapărat înseamnă că soluția conține careva erori de drept.

Mai mult, se constată că recurentul expune propria opinie asupra problemei de apreciere a probelor reținute de instanțele judecătorești, care l-au declarat pe inculpat vinovat, optînd pentru soluția achitării. Aceasta reprezintă o solicitare, care nu constituie temei de reexaminare a cazului în aspectul reaprecierii circumstanțelor de fapt deja stabilite. În recurs, autorul supune analizei probele administrate, însă, le apreciază potrivit opiniei personale, aceasta fiind o tactică aleasă de apărare.

Suplimentar, cu referire la argumentul apărării privitor la refuzul instanței de apel de a oferi un termen pentru a prezenta raportul de evaluare a întreprinderii inculpatului, Colegiul penal îl consideră neîntemeiat și lipsit de o fundamentare probatorie, avînd în vedere și posibilitatea administrării acestei probe încă de la faza judecării în instanța de fond.

În atare circumstanțe, raportînd situația reținută în cauză, la prevederile art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, se impune soluția inadmisibilității recursului înaintat în prezenta cauză, ca fiind vădit neîntemeiat.

8. În conformitate cu art. 432 alin. (1), (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către avocatul Asandei Dorin în numele inculpatului Gorceag Ion și inculpat împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 mai 2016, în cauza penală în privința lui **Gorceag Ion Petru**, deoarece este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 13 octombrie 2016.

Președinte

Petru Ursache

Judecătorii

Nadejda Toma

Vladimir Timofti